

Sammanträde med Vård- och omsorgsnämndens arbetsutskott

Tid: 2021-06-01, kl. 14:00

Plats: Digitalt Lifesize

Eva-Lotta Pamp (M),
Ordförande

Emma Pettersson,
Sekreterare

Ärendelista

1. Upprop och val av justerare
2. Information och överläggningar
 - A/ Genomlysning av biståndsriktlinjer enligt socialtjänstlagen (SoL)
 - B/ Månadsuppföljning ekonomi samt lokalförsörjningsplan 2021-2025
 - C/ Återredovisning av avsteg från biståndsriktlinjer 2021
 - D/ Förvaltningschefens information
 - E/ Delegationsbeslut i löpnummerordning för april
3. Genomlysning av biståndsriktlinjer enligt socialtjänstlagen (SoL), 2021.087 VON
4. Lokalförsörjningsplan 2021-2025, 2021.093 VON
5. Återredovisning av avsteg från biståndsriktlinjer 2020-11-01 till 2021-04-30, 2021.084 VON
6. Förhöjd habiliteringsersättning 2021, 2021.086 VON
7. Måltidsprogram för särskilt boende, 2021.112 VON

Genomlysning av biståndsriktlinjer enligt socialtjänstlagen (SoL)

3

2021.087 VON

Datum: 2021-05-20
Handläggare: Anita Hedström
Direktnr:
Diariernr: 2021.087 VON

Vård- och omsorgsnämnden

Genomlysning av biståndsriktlinjer enligt socialtjänstlagen

Ärendebeskrivning

Vård- och omsorgsnämnden beslutade den 25 januari, § 2, att anta budget för 2021-2023. I samband med att budgeten antogs fick vård- och omsorgsförvaltningen i uppdrag att genomlysna riktlinjerna för beslut enligt socialtjänstlagen (SoL).

Vård- och omsorgsförvaltningen har genomfört en genomlysning av biståndsriktlinjerna med hjälp av en konsult. Under genomlysningen har riktlinjerna kartlagts och jämförts med andra kommuner. Akter har granskats för att undersöka om befintliga riktlinjer följs och att likvärdiga bedömningar görs.

Förvaltningens yttrande

Riktlinjen är ett vägledande dokument som revideras med jämna mellanrum efter gällande rättspraxis och lagstiftning. Riktlinjen med tillhörande tillämpningsanvisningar syftar till att handläggarna ska göra likvärdiga bedömningar gällande insatser enligt SoL. Det individuella behovet ligger alltid till grund för beslutet.

Vård och omsorgsförvaltningen har tagit fram förslag på nya riktlinjer för beslut enligt SoL. Förändringen innebär främst ett förtydligande av tidigare riktlinje och en justering i de fall där Alingsås avviker från jämförbara kommuner eller domar. Riktlinjen kompletteras med tillämpningsanvisningar för att förenkla för handläggarna att följa riktlinjen och för att alla brukare ska få likformiga beslut om behovet är jämförbart.

Förslaget innebär följande förändringar:

- Fler service- och omvårdnadsinsatser tidsbegränsas vilket innebär att besluten omprövas regelbundet.
- Omfattning av olika insatser justeras eller förtydligas för att anpassas till andra kommuner eller prejudicerande domar.
- Tillämpningsanvisningar nämns i riktlinjen och beslutas av förvaltningschef. Tillämpningsanvisningarna arbetas fram i samråd med handläggarna för att skapa förståelse och delaktighet.
- Tydliga tillämpningsanvisningar gör att färre beslut behöver fattas av chef vilket förkortar handläggningstiderna.
- Förtydligar att aktuella schablontider beslutas av förvaltningschef.

Ekonomisk bedömning

Förslaget innebär inga ekonomiska konsekvenser.

Förslag till beslut

Vård- och omsorgsnämnden antar riktlinjer för biståndshandläggning.

Beslutet ska skickas till
VoO AC

Anita Hedström
Förvaltningschef

Birgitta Strandin
Avdelningschef myndighet

Riktlinjer för biståndshandläggning

Vård- och omsorgsnämnden

Typ av styrdokument: Riktlinje

Beslutande instans: Vård- och
omsorgsnämnden

Datum för beslut: ÅÅÅÅ-MM-DD

Diarienummer: 2021.087 VON

Gäller för: Biståndshandläggare,
metodhandledare, avdelningschef
myndighetsavdelningen, chef i beredskap,
utförare av hemtjänst, chef särskilt boende och
korttidsboende

Giltighetstid: Tills vidare

Revideras senast: 2023-12-31

Dokumentansvarig: Avdelningschef myndighet

ALINGSÅS
KOMMUN

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1	INLEDNING.....	4
1.1	SYFTE	4
1.2	PERSONALKATEGORI.....	4
2	DELEGERING BISTÅNDSBESLUT	4
2.1	YTTRANDE TILL DOMSTOL	4
2.2	ÄRENDEN AV PRINCIPIELL ART	4
3	RÄTTEN TILL BISTÅND	5
3.1	FLYTT TILL ALINGSÅS	5
3.2	FLYTT FRÅN ALINGSÅS	5
4	UTGÅNGSPUNKTER VID HANDLÄGGNING.....	5
4.1	VÄRDEGRUND.....	6
4.2	SKÄLIG LEVNADSNIVÅ	6
4.3	MÖJLIGHET TILL ANNAT BISTÅND	6
4.4	VALFRIHETSSYSTEM.....	6
4.5	BARNPERSPEKTIV	6
4.6	VÅLD I NÄRA RELATIONER	7
4.7	LEX SARAH	7
4.8	LEX MAJA	7
5	SKÄLIG LEVNADSNIVÅ I ALINGSÅS KOMMUN	7
5.1	INDIVIDENS BEHOV I CENTRUM	7
5.2	SERVICEINSATSER.....	8
5.2.1	Hemliv	8
5.3	PERSONLIGA OMVÅRDNADSINSATSER	9
5.3.1	Lärande och att tillämpa kunskap.....	9
5.3.2	Allmänna uppgifter och krav.....	9
5.3.3	Kommunikation	9
5.3.4	Förflyttning.....	10
5.3.5	Personlig vård.....	10
5.3.6	Mellanmänskliga interaktioner/relationer.....	10
5.3.7	Samhällsgemenskap, socialt och medborgerligt liv	10
5.3.8	Känsla av trygghet.....	11
5.3.9	Personligt stöd till person som vårdar eller stödjer den enskilde	11
5.4	KORTTIDSBOENDE OCH SÄRSKILT BOENDE	12
5.4.1	Korttidsboende	12
5.4.2	Särskilt boende	13
5.4.3	Medboende	13
6	BISTÅNDSHANDLÄGGNING	13
6.1	TILLÄMPNINGSANVISNING FÖR BISTÅNDSHANDLÄGGNING.....	14
6.2	ANSÖKA.....	14
6.2.1	Legal ställföreträdare med fullmakt.....	14
6.2.2	Förhandsbedömning	14
6.2.3	Tolk, kommunikationssvårigheter	14
6.3	UTREDA.....	14
6.3.1	Behovsbedömning	15
6.3.2	Gemensamt hushåll.....	15
6.3.3	Samverkan.....	15
6.4	BESLUTA	15
6.4.1	Tidsbegränsade beslut.....	15
6.4.2	Följande insatser ska inte tidsbegränsas.....	16

6.4.3	<i>Biståndsbeslut utanför kontorstid</i>	16
6.5	VERKSTÄLLA	16
6.6	FÖLJA UPP BESLUT	16
6.7	ÖVERKLAGA.....	16

1 Inledning

Riktlinjerna kring biståndshandläggning finns till för att skapa likvärdiga bedömningar inom ramen för socialtjänstlagen (SoL) och på så sätt säkerställa kvaliteten i besluten avseende rättssäkerhet och transparens för den enskilde. Riktlinjerna är ingen garanti för och inte heller en begränsning av rätten till bistånd. Det finns inte heller begränsningar i vad brukaren kan ansöka om, vare sig i typ av insats eller i insatsens omfattning. Alla insatser som brukaren ansöker om ska utredas och en individuell behovsprövning ska alltid göras. All myndighetsutövning sker utifrån socialtjänstlagen. Lagar, förordningar och vägledande domar är överordnade dessa riktlinjer.

1.1 Syfte

Riktlinjerna utgör ett stöd för biståndshandläggare som fattar myndighetsbeslut för personer som kan vara i behov av bistånd enligt socialtjänstlagen. Syftet är att ge en vägledning vad som är skälig levnadsnivå samt säkerställa rättssäkerheten och likabehandling för Alingsås kommuninvånare. Riktlinjerna innebär inte någon inskränkning i den enskildes möjlighet att få sin ansökan individuellt prövad.

1.2 Personalkategori

Riktlinjerna gäller för biståndshandläggare, metodhandledare, avdelningschef, enhetschef, myndighetsavdelningen, utförare av hemtjänst i såväl privat som egen regi, chef särskilt boende och korttidsboende, chef i beredskap.

2 Delegering biståndsbeslut

Vård- och omsorgsnämnden har delegerat beslutanderätten i individärenden enligt 4 och 5 kap socialtjänstlagen, till biståndshandläggare, metodhandledare, berörd avdelningschef och enhetschef samt enhetschef i beredskap.

Om individuella särskilda skäl föreligger kan biståndshandläggaren göra avsteg från riktlinjer och schabloner efter samråd med enhetschef eller avdelningschef. Skälet till bedömningen ska framgå i utredningen. Vid mer omfattande behov än 134 timmar hemtjänst fattas beslutet av enhetschef. Vid avsteg från riktlinjerna ska det i utredning och bedömningen tydligt framgå det behov som föreligger och anledningen till att beslutet går utöver riktlinjerna.

2.1 Yttrande till domstol¹

Den som har delegation i ärendet är också delegat i rättsprövning. Det gäller biståndshandläggare, färdtjänsthandläggare och handläggare för bostadsanpassningsbidrag. Beslutsmyndigheten prövar om överklagandet inkommit i rätt tid.

Beslut att avge yttrande till Förvaltningsrätt i överklagat ärende enligt SoL, LSS, BaB eller färdtjänstbeslut har delegat och arbetsutskottet om de är delegat.

Närmsta chef eller arbetsutskottet om de är delegat har delegation att överklaga/begära prövningstillstånd, yrkande om inhibition och yttrande när Förvaltnings- eller Kammarrätt ändrat nämndens beslut enligt SoL, Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS), Bostadsanpassningsbidrag (BaB) eller färdtjänstbeslut.

2.2 Ärenden av principiell art

Ärenden av principiell art eller om det rör sig om ett ovanligt beslut gäller inte

¹ Enligt vård- och omsorgsnämndens delegationsordning, antagen av nämnden 2021-05-18, § 30.

delegationsrätten. Berörd handläggare tar fram ett förslag i samråd med enhetschef eller metodhandledare vilken rådgör med avdelningschef. Det är nämnden som beslutar.

3 Rätten till bistånd

Den som inte själv kan tillgodose sina behov eller få dem tillgodosedda på annat sätt har rätt till bistånd för sin försörjning eller för sin livsföring i övrigt. Den enskilde ska genom biståndet tillförsäkras en skälig levnadsnivå. Biståndet ska utformas så att det stärker möjligheten att leva ett självständigt liv.

De personer som vårdar en närstående som är sjuk eller äldre ska också erbjudas hjälp och stöd för att minska deras fysiska och psykiska belastning. Socialtjänsten ska under hänsynstagande till människans ansvar för sin och andras sociala situation inriktas på att frigöra och utveckla enskildas och grupperns egna resurser. Bistånd kan ges i form av exempelvis växelvård och avlösning för att avlasta den anhörige.

3.1 Flytt till Alingsås

En person som till följd av ålder, funktionsnedsättning eller allvarlig sjukdom har ett varaktigt behov av omfattande vård- och omsorgsinsatser och inte kan bosätta sig i Alingsås kommun utan behövliga insatser får ansöka om insatser i Alingsås kommun.

Ansökan ska behandlas som om den enskilde var bosatt i Alingsås kommun. Att behoven är tillgodosedda i hemkommunen är inte skäl till avslag. Den enskildes hemkommun är skyldig att bistå Alingsås kommun med den utredning som kan behövas för att göra en bedömning av ansökan.

3.2 Flytt från Alingsås

En person som till följd av ålder, funktionsnedsättning eller allvarlig sjukdom har ett varaktigt behov av omfattande vård- och omsorgsinsatser och därför inte kan bosätta sig i en annan kommun utan att inflyttningsskommunen erbjuder behövliga insatser får hos den kommunen ansöka om insatser.

Biståndshandläggaren i Alingsås kommun ska bistå inflyttningsskommunen med den utredning som kan behövas för bedömning av ansökan.

4 Utgångspunkter vid handläggning

Ett ärende ska handläggas så enkelt, snabbt och kostnadseffektivt som möjligt utan att rättssäkerheten eftersätts. En ansökan om insats/bistånd ska alltid avslutas med ett beslut.

Alla insatser som ges med stöd av den lagstiftning som riktlinjerna vilar på ska bygga på respekt för människornas självbestämmanderätt och integritet. Självbestämmande, delaktighet, individanpassning och att visa respekt för den enskildes integritet är att se varje människa som en unik person.

Alla äldre människor ska få en möjlighet att leva och bo självständigt under trygga och värdiga förhållanden och när detta inte längre är möjligt ska den enskilde ha möjlighet att få en god bostad med det stöd och den hjälp som han eller hon behöver. En aktiv och meningsfull tillvaro i gemenskap med andra ska också möjliggöras.

4.1 Värdegrund

Den 1 januari 2011 infördes en värdegrund i socialtjänstlagen. Lydelsen är att "Socialtjänstens omsorg om äldre ska inriktas på att äldre personer får leva ett värdigt liv och känna välbefinnande (värdegrund)". All biståndshandläggning i Alingsås kommun som sker inom lagstiftningens ramar grundas utifrån denna värdegrund.

4.2 Skälig levnadsnivå

Den enskilde ska genom biståndet tillförsäkras en skälig levnadsnivå. Biståndet ska utformas så att det stärker möjligheten att leva ett självständigt liv. De insatser som ges ska vara anpassade efter behov och önskemål. De ska främja social trygghet, jämlikhet i levnadsvillkor och ett aktivt deltagande i samhällslivet.

Förarbetena till den tidigare socialtjänstlagen angav att det var stora svårigheter att ange vad som avses med skälig levnadsnivå. Begreppet måste bedömas med utgångspunkt i den tid och de förhållanden som den hjälpbehövande lever i. Vilken levnadsnivå som anses skälig måste varje kommun fastställa. I senare förarbeten beskrivs skälig levnadsnivå även som ett uttryck för kvaliteten i insatsen och vilken ambitionsnivå som kan vara rimligt i ett enskilt fall. Bedömningen av vilka insatser som behövs för att den enskilde ska uppnå skälig levnadsnivå bedöms alltså utifrån den tid och de förhållanden som just då råder, men också utifrån den enskildes egen situation och behov. Detta innebär att skälig levnadsnivå kan innebära olika saker för olika individer vid olika tidpunkter och förhållanden.

En utgångspunkt för bedömningen av vad som är skäligt ska alltid vara den enskildes rätt till ett värdigt och så långt som möjligt självständigt liv. Biståndet ska så långt som möjligt se till att den enskilde ges förutsättningar att behålla sina vanor och fortsätta utöva och utveckla sina intressen, även om det fysiska eller psykiska tillståndet kräver en del praktiska insatser för att klara det.

4.3 Möjlighet till annat bistånd

Vård- och omsorgsnämnden får ge bistånd i annan form om det finns särskilda personliga skäl för det och om behovet hos den enskilde uppenbarligen inte kan tillgodoses med någon av de insatser som redovisas nedan eller på annat sätt.

4.4 Valfrihetssystem

Alingsås kommun har valfrihet LOV inom hemtjänst. Biståndshandläggaren ska ge så utförlig information både skriftlig och muntligt så att den enskilde kan göra sitt val. Valet görs antingen muntligt eller skriftligt. Biståndshandläggaren kan vara den enskilde behjälplig med att välja utförare genom att ta reda på vad som är viktigt för den enskilde och informera om vad de olika utförarna kan erbjuda.

4.5 Barnperspektiv

Om det finns barn i den enskildes hushåll ska detta alltid beaktas. Med barn avses alla som är under 18 år. I vissa fall, särskilt om barnen är små, kan barnperspektivet innebära att omfattningen av insatser eller utförandet av insatserna delvis bestäms utifrån beaktande av barnens bästa. Att det finns små barn i hushållet kan till exempel innebära att det finns särskilda skäl att välja en verkställighetsform som tillgodoser barnets behov av kontinuitet. Barnets bästa ska tillmätas betydelse i förhållande till barnets ålder och mognad.

Barnperspektivet innebär också att barnets situation ska uppmärksammas när en ansökan om bistånd eller annan insats handläggs inom socialtjänsten. Biståndet behöver inte gälla barnet utan kan gälla barnets föräldrar, syskon.

Alla medarbetare inom vård och omsorg är skyldiga att utan dröjsmål anmäla om de i sin verksamhet får kännedom om eller misstänker att ett barn far illa.

4.6 Våld i nära relationer

Vid misstanke om att det förekommer våld i en nära relation ska biståndshandläggaren omedelbart anmäla det till socialförvaltningen. Det är inte biståndshandläggarens ansvar att utreda ifall våld verkligen förekommer utan det räcker att ha misstanke om det. Det är socialförvaltningens ansvar att utreda hur det verkligen förhåller sig.

4.7 Lex Sarah

Lex Sarah innebär en skyldighet att rapportera missförhållanden samt risk för missförhållanden. Skyldigheten gäller all personal i verksamheterna, oavsett hur och av vem de är anställda. Det gäller även för personer som gör praktik.

4.8 Lex Maja

Lex Maja innebär att de som arbetar inom Hälso- och sjukvården eller på Socialtjänsten får bryta sekretessen genom att anmäla till Länsstyrelsen eller polis att ett djur utsätts för vanvård, misshandel eller lidande. Beslutet att anmäla enligt Lex Maja är delegerat till biståndshandläggare, socialsekreterare, enhetschef SÄBO, enhetschef hemtjänst samt enhetschef HSV.

5 Skälig levnadsnivå i Alingsås kommun

Det bistånd som beviljas enligt socialtjänstlagen ska ge den enskilde personen en skälig levnadsnivå. Skälig levnadsnivå ger uttryck för vissa minikrav vad gäller kvaliteten på den beviljade insatsen, det ger dock inte den enskilde någon obegränsad frihet att välja tjänster oberoende av kostnad. Exempelvis kan den enskilde inte välja hemtjänst i mycket stor omfattning istället för att ansöka om särskilt boende

Vad som är skälig levnadsnivå avspeglar sig i hur samhället ser ut och bedöms genom rättspraxis. Skälighetsnivån förändrats i takt med att levnadsnivån i landet förändras. Nämnden kan alltid fatta beslut på att ligga över skälig levnadsnivå men aldrig under.

Denna riktlinje utgör ett förtydligande av skälig levnadsnivå i Alingsås kommun.

5.1 Individens behov i centrum

I Alingsås kommun utgår biståndshandläggningen utifrån Individens behov i centrum, IBIC. IBIC ger dels stöd för en gemensam syn på människans fungerande, dels bidrar det till att identifiera och dokumentera individens resurser behov, mål och resultat.

Arbets sättet ger stöd för både handläggare och utförare att dokumentera med gemensamt språk inom den process som individen genomgår i socialtjänsten. Syftet är att individens stöd utgår från personens individuella resurser, behov och mål så att stödet blir individuellt anpassade

IBIC består av ett antal livsområden som är viktiga för att ha ett värdigt liv, att känna välbefinnande och leva så självständigt som möjligt. Dessa livsområden är i denna riktlinje indelade utifrån serviceinsatser respektive personliga omvårdnadsinsatser. Livsområden är:

- Lärande och tillämpa kunskap
- Allmänna uppgifter och krav
- Kommunikation
- Förflyttning
- Personlig vård
- Hemliv
- Mellanmänskliga interaktioner och relationer
- Samhällsgemenskap, socialt och medborgerligt liv
- Känsla av trygghet (kropps funktion)

- Personligt stöd från person som vårdar eller stödjer den enskilde (omgivningsfaktor)

5.2 Serviceinsatser

Serviceinsatser beviljas inte då den enskilde lever i hushållsgemenskap med annan vuxen som kan utföra insatsen eller då behovet kan tillgodoses på annan sätt.

5.2.1 Hemliv

Beroende på vad den enskilde själv kan göra omfattar området hushållsarbete, städa, inköp, uträtta ärende, ta hand om hjälpmedel, laga och servera mat, diska, torka av bord och köksbänk, hantera sopor, tvätta, bädda, vattna blommor, ta hand om växter och djur. Hur ofta den enskilde har behov av stöd och hjälp är individuellt.

Hjälp och stöd att ta hand om **husdjur** ingår normalt inte i hemtjänstens uppgifter och är insatser som inte beviljas. Det kan dock finnas specifika situationer då den enskilde har ett husdjur som betyder mycket för livskvaliteten och det inte finns någon annan som kan anlitas för dess skötsel eller om den enskilde på grund av sjukdom under en begränsad period inte kan lösa omhändertagandet av husdjur kan hjälp och stöd ges även med sådana sysslor under en begränsad period.

Städ

- I Alingsås kommun ska alla som beviljats hjälp med städning, erhålla det var tredje vecka. **Städning** beviljas för bostad om 2 rum och kök, badrum och hall. För makar, sammanboende, partners med var sitt sovrum och/eller skilda toaletter kan båda rummen medräknas vid städning. Hjälp med hushållsåtervinning ingår i de fall då sortering finns i närheten, lika så ingår rengöring av hjälpmedel exempelvis toalettförhöjning, rullstol och rullator.
- **Fönsterputs** beviljas vanligtvis vid två tillfällen per år. Fönsterputs beviljas för fönster i 2 rum och kök, hall och badrum (inner- och ytterruta) samt rengöring av fönsterkarmar och lister.
- Den som har särskilda skäl exempelvis inkontinens, synskada, allergi eller annan funktionsnedsättning och bedöms vara i behov av **kompletterande städning** kan beviljas det. Kompletterande städning kan exempelvis handla om daglig rengöring av hygien- eller köksutrymme eller hjälp med städning oftare.
- I Alingsås kommun är det skäligt att få hjälp med att **hantera sopor** och **källsortera**.

Tvätt

- I Alingsås kommun ska alla som beviljats **tvätt** få hjälp med det var annan vecka. I insatsen ingår hjälp med renbäddning.
 - För den som har särskilda skäl exempelvis inkontinens, allergi, synskada eller annan funktionsnedsättning vilket medför ökad tvättmängd och bedöms vara i behov av ytterligare insatser kan biståndshandläggare ge rätt till **kompletterande tvätt**.

Inköp

Beroende på vad den enskilde själv kan göra omfattar biståndet med inköp hjälp att beställa mat via internet med utkörning av företag. Om den enskilde har behov av hjälp med att packa upp varorna så kan det beviljas.

- I Alingsås kommun ska alla som beviljats hjälp med **inköp** få denna hjälp utförd vid ett tillfälle per vecka enligt normen. Till inköp räknas inköp av mat och hushållsartiklar. Inköpen sker digitalt.

- I Alingsås kommun ska de som beviljas **apoteksärende** få det utfört som mest två gånger i månaden. Möjlighet att göra distansinköp/beställning självständigt eller med hjälp/stöd av hemtjänsten ska utredas samt möjligheten att få läkemedel hemskickade med post.
- I Alingsås kommun ska de som beviljas **övriga inköp** få det utfört utifrån individuella behov, som mest 4 gånger per år och i första hand hjälp med handel via nätet.

Matleverans

- I Alingsås kommun ska alla som beviljats hjälp med **matleverans** få denna hjälp utförd vid ett tillfälle per vecka.
- **Enklare matlagning** utförs endast i stöttande syfte för att brukaren själv ska kunna utföra sin matlagning, som längst 14 dagar.

Bankärenden

Den som inte kan sköta sina bankärenden bör i första hand använda betalservice, autogiro eller anhörig. Om det inte är möjligt bör en ställföreträdare med fullmakt eller god man vara den enskilde behjälplig. Som anhörig kan man i vissa fall utan någon särskild fullmakt hjälpa en närstående med ekonomiska angelägenheter som har anknytning till den dagliga livsföringen, 17 kap 1 § FB. Det kan exempelvis handla om att betala hyra, räkningar, lämna in deklaration, ansöka om olika bidrag för den närstående eller hjälpa den närstående med att köpa saker till hemmet. Det är alltså enbart fråga om ekonomiska angelägenheter. Anmälan om behov av god man ska göras till överförmyndaren.

- I **avvaktan på att god man** tillsätts kan beslut fattas om stöd/hjälp en gång i månaden under som mest sex månader.

5.3 Personliga omvårdnadsinsatser

5.3.1 Lärande och att tillämpa kunskap

Beroende på vad den enskilde själv kan göra omfattar området exempelvis hjälp att ta kontakter, stöd och hjälp att se behov som uppstår, hjälp att lösa situationer som uppstår i vardagen som till exempel hur man hanterar utspillt kaffe, göra val av kläder för dagen, byta batteri i fjärrkontrollen. Hur ofta den enskilde har behov av stöd och hjälp är individuellt.

- I Alingsås kommun ska alla som har behov av hjälp med **problemlösning, beslutsfattande** och att tillämpa kunskap beviljas det utifrån sina behov.

5.3.2 Allmänna uppgifter och krav

Beroende på vad den enskilde själv kan göra omfattar området exempelvis stöd och hjälp att planera, komma ihåg saker, strukturera dygnet, praktiskt stöd och hjälp i samband med måltid samt sällskap vid måltid, stöd och hjälp att passa tider och äta regelbundet, ta medicin på rätt tid, hantera dagen genom egna rutiner, framförhållning för att minimera stress.

Hur ofta den enskilde har behov av hjälp är individuellt. Stöd och hjälp ges genom att underlätta i vardagen och minimerar risken för stress i alla moment i den enskildes hem.

- I Alingsås kommun ska alla som har behov av hjälp med **allmänna uppgifter** och krav beviljas det utifrån sina behov.

5.3.3 Kommunikation

Beroende på vad den enskilde själv kan göra omfattar området hjälp att förstå tal, ta del av text, använda telefon, föra samtal, läsa post/ tidning, ringa. Hur ofta den enskilde har behov av stöd och hjälp är individuellt. Hjälp och stöd kan ges för att och underlätta den dagliga

kommunikationen.

- I Alingsås kommun ska alla som har behov av hjälp med **kommunikation** beviljas det utifrån sina behov.

5.3.4 Förflyttning

Beroende på vad den enskilde själv kan göra omfattar området stöd och hjälp att resa sig upp och lägga/sätta sig, förflytta sig inomhus och utomhus, ändra kroppsställning, bära med sig saker, gå. Hur ofta den enskilde har behov av stöd och hjälp är individuellt.

- I Alingsås kommun ska alla som har behov av stöd och hjälp med **förflyttningar** beviljas det utifrån sina behov.
- I Alingsås kommun ska alla som beviljats **utevistelse/promenad** få hjälp och stöd en gång per vecka. I insatsen ingår att klä på och av sig ytterkläder samt hjälp in och ut från bostaden i rimlig omfattning.
 - Bistånd kan beviljas oftare av biståndshandläggare vid särskilda behov, exempelvis demenssjukdom eller annan funktionsnedsättning.

5.3.5 Personlig vård

Beroende på vad den enskilde själv kan göra omfattar området om att tvätta sig, torka sig, ta hand om sin kropp, klä sig, äta och dricka, sköta sin hälsa. Hur ofta den enskilde har behov av stöd och hjälp är individuellt.

- I Alingsås kommun ska alla som ha behov av hjälp med **hygien, klä sig, toalettbesök** samt **sköta sin hälsa** beviljas det. Normen är stöd med hygien och att klä sig upp till två gånger per dag, med avdrag för beviljad dusch.
- I Alingsås kommun kan man få hjälp med **dusch** upp till två gånger per vecka.
 - Bistånd kan beviljas oftare av biståndshandläggare vid särskilda behov, exempelvis omfattande inkontinensbesvär eller annan funktionsnedsättning.
- I Alingsås kommun ska alla som har behov av **måltidsstöd** för att äta och dricka beviljas det. Beroende på vad den enskilde själv kan göra omfattar stödet hjälp med att äta och dricka och dela maten, öppna flaskor och burkar.

5.3.6 Mellanmänskliga interaktioner/relationer

Beroende på vad den enskilde själv kan göra omfattar **mellanmänskliga relationer** som stöd och hjälp att hålla kontakt med familj, vänner, grannar. Stöd och hjälp att ta kontakt med myndigheter, vårdcentral, frisör, fotvård. Hur ofta den enskilde har behov av hjälp är individuellt.

- I Alingsås kommun ska alla som bedöms ha behov och beviljats stöd med **mellanmänskliga relationer** få hjälp utifrån sina behov. Att ge hjälp och stöd att ta kontakt med familj, vänner, grannar och myndigheter, vårdcentral, frisör, fotvård ingår i kontaktpersonen inom hemtjänstens uppdrag.

5.3.7 Samhällsgemenskap, socialt och medborgerligt liv

Beroende på vad den enskilde själv kan göra omfattar området möjlighet att delta i föreningsliv, delta i social samvaro, utöva intressen, utöva sin religion, social kontakt. Hur ofta den enskilde har behov av stöd och hjälp är individuellt.

Kulturella och sociala aktiviteter

- I Alingsås kommun beviljas **ledsagning till och från aktivitet i närområdet** upp till två gånger i veckan. Har personen färdtjänst eller kan åka med buss och det

tillgodoser behovet kan ansökan avslås.

- I Alingsås kommun beviljas **ledsagning och sällskap** i samband med kulturell och social aktivitet i närområdet en gång i månaden.

Ledsagare till sjukvårdsinrättning

- I Alingsås kommun kan biståndshandläggaren besluta om **ledsagning till** sjukvårdsinrättning fyra gånger under ett år.
- Om det finns särskilda skäl att bevilja **utökad ledsagning** till sjukvårdsinrättning exempelvis om det pågår en utredning eller en tidsbegränsad behandling kan biståndshandläggaren bevilja detta.

Socialt stöd

- I Alingsås kommun kan den som saknar ett eget socialt nätverk kan beviljas **social stöd** en gång per vecka, för att motverka otrygghet och/eller ensamhet.
- I Alingsås kommun kan biståndshandläggaren besluta om **socialt stöd för att bryta isolering** vid fler tillfällen varje vecka under en begränsad period om fyra månader.

Dagverksamhet för personer med demenssjukdom

- I Alingsås kommun kan personer med demenssjukdom som har behov av stimulans kan beviljas **dagverksamhet** för dementa.

5.3.8 Känsla av trygghet

I området beskrivs den enskildes känsla av trygghet eller avsaknad av trygghet i boendet, utomhus, för att falla, för att sova ensam eller glömma något viktigt. Beroende på vad den enskilde själv kan göra ingår exempelvis hjälp med att skapa trygghet i och runt hemmet, trygghetslarm, andra larm, kamera eller annan teknisk utrustning, tillsyn dag eller natt, telefonkontakt, social kontakt. Hur ofta den enskilde har behov av hjälp är individuellt.

- I Alingsås kommun ska alla som har behov av **stöd/hjälp att skapa trygghet** beviljas hjälp med trygghetsskapande insatser utifrån sina individuella behov. Tillsyn beviljas som regel inte om personen har hjälp/stöd av sjuksköterska eller vårdpersonal under dagen, då kan bedömningen vara att behovet av tillsyn tillgodoses genom de besöken.

Behovet tillgodoses i första hand enligt följande:

- Trygghetslarm
- Kamera (nattetid)
- Kamera som kan kombineras med tillsyn
- Andra larm, annan teknik, telefonsamtal
- Tillsyn – beviljas när teknik inte kan tillgodose behovet.

Behov av tillsyn nattetid som inte kräver aktiv hjälp ska i första hand tillgodoses med kamera som kan kompletteras med trygghetslarm för att aktivt kunna påkalla hjälp.

5.3.9 Personligt stöd till person som vårdar eller stödjer den enskilde

I området beskrivs anhörigs behov av stöd och avlastning på grund av störd nattsömn, vistelse på annat ort, egen aktivitet vid vård av närstående.

Anhörigstöd i Alingsås kommun erbjuds till anhörig som hjälper och stödjer en person. Stödet utformas individuellt och syftar till att fysiskt, psykiskt och socialt underlätta för den som ger stöd/hjälp. I Alingsås kommun kan följande insatser till anhörig ges som stöd:

- Avlösning i hemmet

- Växelvård
- Dagverksamhet för personer med demenssjukdom

Avlösning i hemmet

Anhörig som stödjer och hjälper en enskild person som inte kan lämnas ensam utan tillsyn, kan beviljas avlösning i hemmet. Då avlösning syftar till att tillgodose två personers behov är det viktigt att avlösningen känns meningsfull både för den närstående och för vårdtagaren. Avlösningen omfattar hjälp och stöd som ska tillgodose fysiska, psykiska och sociala behov. Hur avlösningen ska planeras och genomföras avgörs i samråd med den enskilde, dennes anhörig och utföraren.

- I Alingsås kommun ska alla som har behov av **hjälp med avlösning** få avgiftsfri avlösning i hemmet upp till 12 timmar per månad, om behov av ytterligare avlösning finns tas en avgift ut från timma 13 enligt fastställd taxa.

Avlösning i kombination med växelvård beviljas som regel inte. Beslut om detta tas i samråd med enhetschef eller metodhandledare. Avlösningstimmar som inte förbrukas kan inte sparas till nästkommande månad.

Växelvård

Anhörig som stödjer och hjälper en enskild person som inte kan lämnas ensam utan tillsyn kan beviljas växelvård. Växelvård kan erbjudas då anhörig som stödjer och hjälper den enskilde har behov av tillfällig eller regelbunden avlösning under 8 timmar/dygn eller mera. Avgift tas ut enligt fastställd taxa.

- I Alingsås kommun är bedömningen att det är skäligt att få **växelvård** 150 dagar per år. Vid mer omfattande behov av växelvård än 150 dagar hänvisas till särskilt boende.

Växelvård i kombination med avlösning i hemmet beviljas i regel inte. Beslut om detta tas i samråd med enhetschef eller metodhandledare.

Dagverksamhet för personer med demenssjukdom

- I Alingsås kommun kan **dagverksamhet** för personer med demenssjukdom beviljas som stöd till anhörig som **avlastning**. Hur ofta den enskilde har behov av dagverksamhet för att avlasta anhörig är individuellt.

5.4 Korttidsboende och särskilt boende

Behoven beskrivs under respektive livsområde, biståndshandläggaren tydliggör i beställning och beslut insatsen korttidsboende och särskilt boende.

5.4.1 Korttidsboende

Äldre bör ges förutsättningar att bo i sitt hem så långt det är möjligt. Genom olika insatser ska möjligheten att bo självständigt och under tryggt förhållande i det egna hemmet tillgodoses. Korttidsboende är en stödinsats för äldre i ordinärt boende med omfattande behov av stöd och hjälp under hela dygnet som inte kan tillgodoses i hemmet.

Med korttidsboende avses en kortare tids boende på ett korttidsboende, normalt 14 dagar, med möjlighet att förkorta omfattningen under pågående beslut om behovet förändras. Om särskilda skäl, utifrån en individuella bedömning, finns som gör att behov föreligger för längre vistelse ska det i beslutet framgå en tydlig motivering och beskrivning av syftet med vistelsen. Beslut om detta tas i samråd med enhetschef.

Någon av följande kriterier behöver uppfyllas för att rätten ska finnas till korttidsboende:

- Det ska inte vara fysiskt möjligt att ta sig in i bostaden eller att vistas där på grund av brist på utrymme för att kunna få den omvårdnad, hjälp och rehabilitering som

- det finns behov av för att kunna tillförsäkras en skälig levnadsnivå.
- Vård i livets slut där den enskilde inte vill vara hemma.
- Personer som är kraftigt förvirrade och lämnar bostaden eller riskerar att fara illa i bostaden och inte kunna tillkalla hjälp.
- Personer som redan beviljats omfattande hemtjänst (närmare 134 timmar per månad) och det ändå inte har fungerat i hemmet tillfredställande för att den enskilde ska kunna tillförsäkras en skälig levnadsnivå.
- Biståndshandläggarna kan besluta om korttidsboende i avvaktan på särskilt boende.

Innan beslut om korttidsboende tas ska det bedömas om behovet kan tillgodoses med följande insatser, individuell prövning görs alltid.

- omfattande hemtjänst, nattpatrull
- omfattande hemsjukvård/rehabiliteringsinsatser
- trygghetsskapande åtgärder
- tekniska hjälpmedel, kamera, telefonservice, trygghetstelefon

5.4.2 Särskilt boende

Äldre bör ges förutsättningar att bo i sitt hem så långt det är möjligt. Genom olika insatser ska möjligheten att bo självständigt och under trygga förhållande i det egna hemmet tillgodoses.

Innan beslut om särskilt boende tas ska följande prövas:

- omfattande hemsjukvård/rehabiliteringsinsatser/hemtjänst
- trygghetsskapande åtgärder
- tekniska hjälpmedel, kamera, telefonservice, trygghetstelefon
- bostadsanpassning
- stöd till anhöriga

Vid prövning av rätten till särskilt boende ska den enskilde ha stora behov och omfattande behov av hjälp och stöd under hela dygnet.

Om den enskilde avböjer insatser i hemmet som bedöms kunna tillgodose behovet och istället ansöker om särskilt boende, kan ansökan avslås. Har den enskilde vid två tillfällen tackat nej till erbjuden plats på särskilt boende stryks man ur kön och får ansöka på nytt.

5.4.3 Medboende

En ansökan om medboende kan lämnas skriftligen eller muntligen av den enskilde eller genom företrädare.

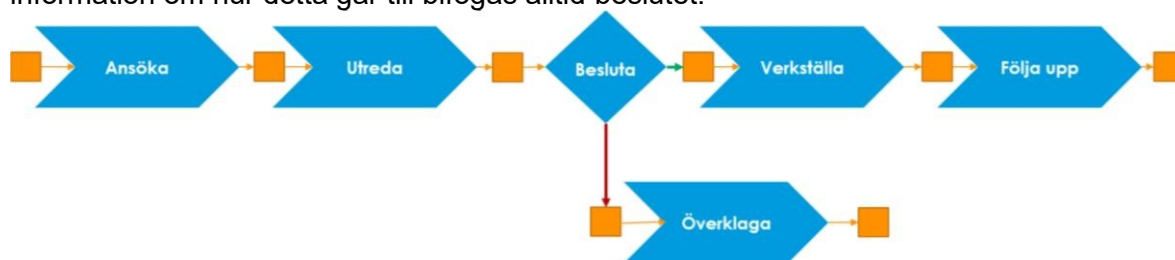
Av 4 kap. 1c § SoL framgår att för den som har beviljats eller beviljas bistånd i form av särskilt boende ska det ingå i en skälig levnadsnivå att kunna sammanbo med make eller sambo. Detta gäller under förutsättning att paret varaktigt har sammanbott eller, om den ena parten redan bor i ett sådant boende, att paret dessförinnan varaktigt sammanbott. En annan förutsättning är också att båda makarna eller samborna vill fortsätta att bo tillsammans.

När det gäller ansökan om medboende är det den som är beviljad/kommer att beviljas särskilt boende som har rätt att ansöka om att få bo tillsammans med sin make/maka eller sambo.

6 Biståndshandläggning

Processen startar med att ett behov av stöd uppkommer hos en person, en ansökan inkommer och en utredning startar. Utredningen resulterar i ett beslut, antingen ett gynnande beslut eller ett avslag. Ett bifall på ansökan verkställs av utförare i egen eller privat regi. Besluten kan vara både tillsvidare och tidsbegränsade, båda formerna av beslut följs upp

minst en gång per år av biståndshandläggare. Ett avslag kan resultera i ett överklagande, information om hur detta går till bifogas alltid beslutet.

Nedan beskrivs processens steg kortfattat.

6.1 Tillämpningsanvisning för biståndshandläggning

Till denna riktlinje finns en tillämpningsanvisning för biståndshandläggning enligt SoL. Tillämpningsanvisningen är ett stödjande dokument som förtydligar de arbetssätt som finns för att säkerställa likvärdig bedömning och handläggning. I tillämpningsanvisningen finns detaljerade beskrivningar av de olika service- och omvårdnadsinsatserna, aktuella schabloner samt hur insatserna dokumenteras, registreras och följs upp.

Beslut om aktuella schabloner tas av förvaltningschef.

6.2 Ansöka

Det finns inga regler som begränsar vad den enskilde kan ansöka om. Ansökan kan göras på det sätt sökande tycker är bäst, skriftligt, muntligt, sms, e-post och ska handläggas utan dröjsmål. Ansökan kan göras av den enskilde själv eller en legal ställföreträdare i form av god man eller förvaltare eller av någon med korrekt upprättad fullmakt.

6.2.1 Legal ställföreträdare med fullmakt

När ansökan berör en vuxen så är det den enskilde som företräder sig själv, om det inte finns någon annan person som fått i uppdrag att företräda den enskilde, god man, förvaltare eller via fullmakt inkl. framtidsfullmakt. När det finns behov av god man eller förvaltare ska den enskilde, anhörig eller handläggaren anmäla det till överförmyndaren.

6.2.2 Förhandsbedömning

När någon annan än den ärendet rör har anmält att behov av hjälp föreligger kan en förhandsbedömning vara aktuell för att då besluta om att inleda eller inte inleda utredning. Den enskilde kontaktas och tillfrågas om denne vill göra en ansökan. Om en förhandsbedömning leder fram till beslut att inte inleda utredning ska det dokumenteras i journal. Om en förhandsbedömning leder fram till beslut om att inleda utredning ska det dokumenteras.

6.2.3 Tolk, kommunikationssvårigheter

Den enskildes uppgifter, synpunkter och önskemål ska komma fram och att den enskilde ska kunna tillgodogöra sig den information som lämnas.

- om personen inte behärskar det svenska språket ska en auktoriserad tolk anlitas. Närstående kan användas som stöd men inte som tolk.
- om personen har svårt att ta till sig information eller uttrycka sig ska kommunikationshjälpmedel eller annat hjälpmedel användas.

6.3 Utreda

Förhållningssättet vid handläggningen ska vara personcentrerat, det innebär att den enskilde ses som en kapabel person med resurser och förmågor och vara en aktiv part i utredningsarbetet som utgår ifrån den enskildes upplevelse och behov.

6.3.1 Behovsbedömning

Vid behovsbedömning inom förvaltningens verksamhetsområde ska

- den enskildes behov bedömas, då det är behovet som avgör om bistånd ska beviljas.
- den enskildes förmåga till fysisk, psykisk och social rehabilitering och träning bedömas.
- den enskildes förmåga att själv tillgodose sina behov prövas (den enskilde har ansvar att utnyttja alla möjligheter som står till buds, med hänsyn till de resurser och förmågor den enskilde har). Om den enskilde kan tillgodose sina behov själv kan ansökan avslås, efter en individuell prövning.
- möjligheten att få sina behov tillgodosedda på annat sätt också prövas (annan lagstiftning, annan huvudman mm) man kan inte hänvisa till privata tjänster. Om behoven kan tillgodoses på annat sätt kan ansökan avslås, efter en individuell prövning.
- alltid bedöma/pröva om teknik, hjälpmedel eller stöd och hjälp att hitta rutiner/strukturer kan tillgodose behovet.
- Information om Förebyggandeenheten ska alltid ges.
- en individuell prövning görs alltid.

6.3.2 Gemensamt hushåll

Det ska utredas om en part i hushållet kan utföra hemmets skötsel som att städa, handla, och liknande uppgifter. Det är ett gemensamt ansvar och make/maka, sambo, partner förväntas bistå varandra med detta. Ansvaret ska fördelas på ett sådant sätt som är lämpligt inom familjen med hänsyn till var och ens förmågor och möjligheter. Hushållsgemenskap innefattar även vuxna barn som bor med föräldrar eller annan vuxen. Det gemensamma ansvaret avser inte omvårdnadsuppgifter såsom personlig omvårdnad.

Om en part i hushållet kan städa, handla och liknande uppgifter kan ansökan avslås, efter en individuell prövning.

6.3.3 Samverkan

För att kunna göra en korrekt bedömning av den enskildes egen förmåga och kunna fatta rätt beslut under rådande omständigheter, ska biståndshandläggaren inhämta samtycke från den enskilde att få samråda med specialister inom respektive verksamhetsområde, om inte detta bedöms uppenbart obehövligt. Om personen inte är inskriven i den kommunala hemsjukvården ska biståndshandläggaren vända sig till vårdcentral eller primärvårds-rehab.

6.4 Besluta

Beslutet ska vara tydligt och det ska klart framgå vad den enskilde ansökt om för specifika insatser och vad som beviljats, delavslag respektive avslagits. Vid avslag ska en besvärshänvisning skickas med beslutet och skälen för avslaget motiveras skriftligt och påvisa hur behovet faktiskt tillgodoses. Innan avslagsbeslut fattas sker alltid en kommunikation där den enskilde kan inkomma med synpunkter på faktainnehållet i utredningen.

Vid avsteg från riktlinjerna ska det i utredning och bedömningen tydligt framgå det behov som föreligger och anledningen till att beslutet går utöver riktlinjerna. Beslut om bistånd i form av omvårdnads- och serviceinsatser utöver riktlinjerna fattas av enhetschef för myndighetsavdelning, ersättare är avdelningschef myndighetsavdelning.

6.4.1 Tidsbegränsade beslut

Utgångspunkten är att beslut avseende omvårdnads- och serviceinsatser tidsbegränsas. Beslutens giltighetstid ska anpassas till situation, förutsättningar, individens ålder och behov. Följande beslut har på förhand angivna tidsbegränsningar:

- Enklare matlagning i stöttande syfte tidsbegränsas till 14 dagar
- Korttidsboende, tidsbegränsas till 14 dagar
- Växelboende, tidsbegränsas till som mest ett år
- Stöd i avvaktan på god man tidsbegränsas till 6 månader
- Socialt stöd för att bryta isolering under en begränsad period om fyra månader
- Hjälp och stöd med husdjur ges undantagsvis och då under en begränsad period
- Avlösning i hemmet tidsbegränsas till ett år
- Dagverksamhet tidsbegränsas till ett år

6.4.2 Följande insatser ska inte tidsbegränsas

- Trygghetslarm
- Särskilt boende

6.4.3 Biståndsbeslut utanför kontorstid

Behov av akuta insatser som uppkommer utanför kontorstid och som kräver ett beslut och åtgärd handläggs av enhetschef i beredskap. Behovet utreds, beslut tas och dokumenteras. Beslutet är tillfälligt i avvaktan på utredning och tidsbegränsas, rapporteras omgående till biståndshandläggaren för kompletterande utredning och permanent beslut LOV-utförare. Utföraren ansvarar för att akuta behov hos den enskilde tillgodoses i det egna hemmet utan att biståndsbeslut fattas, detta rapporteras skyndsamt till biståndshandläggaren.

6.5 Verkställa

Utförarna ansvarar för att ta fram en genomförandeplan utifrån fattade beslut för varje enskild brukare inom 14 dagar efter verkställt beslut. Biståndshandläggarna har ansvaret för att genomförandeplanen överensstämmer med fattade beslut.

Socialt ansvarig samordnare (SAS) tar stickprov för att kontrollera samstämmigheten.

6.6 Följa upp beslut

Biståndshandläggaren ska under den tid beslutet gäller ta del av verksamhetens uppföljning i social dokumentation och utifrån den följa upp beslut vid behov.

- alla beslut om hemtjänst, växelboende och dagverksamhet ska följas upp minst en gång per år
- trygghetslarm följs upp minst en gång vartannat år
- Beslut om nya insatser som fattats vid vårdplanering följs upp utifrån situation, förutsättningar, individens ålder och behov.

Uppföljningen ska innefatta följande

- att verkställigheten sker i enlighet med beslutet
- arbetet bedrivs mot uppsatta mål och med hänsyn till den enskildes medinflytande samt är av god kvalitet
- att insatserna tillgodoser den enskildes behov av stöd och hjälp
- att den enskilde är nöjd

6.7 Överklaga

Vid avslag ska en besvärshänvisning skickas med beslutet där skälen för avslaget motiveras skriftligt och påvisa hur behovet faktiskt tillgodoses. Information kring hur överklagan görs skickas med.

Överklagan ska inkomma till förvaltningen inom tre veckor efter mottagandet av beslut. Beslutet ska då ses över igen utifrån eventuellt nya inkomna uppgifter. Överklagan ska därefter vidare till förvaltningsrätten inom sju kalenderdagar.

Lokalförsörjningsplan 2021- 2025

4

2021.093 VON

Datum: 2021-05-25
Handläggare: Kerstin Frisk
Direktnr:
Diariernr: 2021.093 VON

Vård- och omsorgsnämnden

Lokalförsörjningsplan

Ärendebeskrivning

Vård- och omsorgsnämndens lokalförsörjningsplan ligger tillsammans med övriga nämnders, till grund för den kommunövergripande lokalförsörjningsplanen. Enligt riktlinjer för strategisk lokalförsörjning, antagen av kommunfullmäktige den 8 mars 2021 § 37, omfattar planeringsperioden åren 2021–2025. Planen revideras årligen för att kunna utgöra ett underlag till budgetberedning samt tillväxtprogram.

Förvaltningens yttrande

Det senaste året med Covid-19 har påverkat efterfrågan på framförallt äldreboendeplatser, som varit markant lägre än tidigare år. Det är ännu inte möjligt att förutsäga om behov och efterfrågan kommer att förändras på ett permanent sätt. Tidigare har beräkningar gjorts med hittills kända parametrar och utifrån befolkningsprognosen, vilket inte är möjligt under nuvarande omständigheter. Det har varit svårt att få fram ett underlag som kan sägas motsvara de verkliga behoven över tiden fram till 2025 och av den anledningen kommer ingen ny behovsprognos att göras.

Behoven inom LSS ökar kontinuerligt och i dagsläget gäller det främst behovet av nya gruppboendestäder.

Strategisk planering för omstruktureringar och avveckling av vissa lokaler kommer att fortgå under perioden för att balansera tillgång mot efterfrågan.

Ekonomisk bedömning

Ärendet innebär ingen ekonomisk konsekvens.

Förslag till beslut

Lokalförsörjningsplan för vård- och omsorgsnämnden 2021-2025 antas.

Beslutet ska skickas till

KS

Anita Hedström
Förvaltningschef

Kerstin Frisk
Utvecklingsledare

Lokalförsörjningsplan 2021-2025

Vård- och omsorgsnämnden

Typ av styrdokument: Plan

Beslutande instans: Vård- och
omsorgsnämnden

Datum för beslut: ÅÅÅÅ-MM-DD

Diarienummer: 2021.093 VON

Gäller för: Vård- och omsorgsförvaltningen

Giltighetstid: Tills vidare

Revideras senast: --

Dokumentansvarig: Utvecklingsledare lokaler

ALINGSÅS
KOMMUN

Innehåll

Lokalförsörjningsplan Vård- och omsorgsnämnden 2021- 2025	2
1. Inledning.....	2
2. Sammanfattning	2
3. Verksamhetslokaler	3
3.1 Framtida lokalbehov	5
4. Förhyrda lokaler.....	6
5. Objektlista pågående projekt	6
6. Prognos och kostnadsutveckling	6
6.1 Prognos för behov av särskilt boende för äldre.....	7
6.2 Behov av Bostäder med särskild service enligt LSS	9
6.3 Kostnadsutveckling	9

Lokalförsörjningsplan Vård- och omsorgsnämnden

2021- 2025

1. Inledning

Vård- och omsorgsnämnden ansvarar för att tillgodose de äldres behov av vård och omsorg i Alingsås kommun. En del i det ansvaret innebär att tillhandahålla bostäder i särskilt boende för äldre enligt Socialtjänstlagen, SoL. Inom äldreomsorgen finns även dagverksamhet för demenssjuka, flera träffpunkter för äldre, hemsjukvård, kostverksamhet mm.

Nämnden ansvarar också för att tillgodose behoven av bostäder med särskild service (BmSS) samt daglig verksamhet enligt LSS, Lag om särskilt stöd och service till vissa funktionshindrade.

2. Sammanfattning

Äldreboende (särskilt boende för äldre)

Vård- och omsorgsnämnden har flera särskilda boenden som inte klarar framtidens krav och behöver ersättas under de kommande fem åren. En upphandling enligt LOU kommer att göras för att tillskapa ett antal platser som en del i att kunna göra dessa förändringar.

Budgetberedningen har fattat beslut om att Brunnsgårdens äldreboende om- och tillbyggnad avbryts och att en utredning ska startas av Alingsåshem kring fastigheten. Det innebär att 30 platser i särskilt boende behöver avvecklas.

Vård- och omsorgsnämnden anser att Alingsås kommun behöver tillse att trygghetsbostäder skapas för att skjuta upp inflyttningen till särskilt boende. I en trygghetsbostad kan äldre bo med insatser från hemtjänsten och få social samvaro. Nämnden har omvandlat servicelägenheter till trygghetsboende under de senaste 10 åren. Det finns fortfarande servicelägenheter på Brunnen, Brunnsgården och Tuvegården som kan omvandlas till trygghetsboende.

Förvaltningen vill förtydliga att en satsning på fler trygghetsboenden istället för fler särskilda boenden kommande fem till tio åren är avgörande för att klara framtidens krav.

I april 2021 finns ca 70 tomma platser i särskilt boende och kön till särskilt boende är obefintlig. Hur mycket den pågående pandemin påverkar ut och inflyttning är oklart. Rätt nivå på antalet platser på särskilt boende är viktigt för att uppnå både en god verksamhet och en god ekonomisk kontroll. En strategisk plan behövs som grund inför beslut om vilka boenden som långsiktigt ska fortsätta drivas i kommunal regi och vilka som bör förändras eller avvecklas. Förvaltningen behöver få återkomma med en plan när pandemiläget har stabiliserat sig.

Bostad med särskild service (BmSS)

Byggnation av BmSS med åtta lägenheter pågår i Alingsåshems regi vid Kvarnbacken och förväntas vara klara första kvartalet 2022.

För att möta behovet av BmSS har nämnden kunnat omvandla lägenheter övertagna från äldreomsorgen och från socialnämnden. Trots detta finns det fortfarande en kö på ca 8 personer till BmSS, som ständigt byggs på. Nya BmSS behöver tillskapas med regelbundenhet, ca 8 platser vart annat år för att inte nämnden ska få utdömda viten.

Nämnden önskar att kommunen i tidigt skede tillser att bostäder för seniorer, äldreboenden och BmSS finns med i planeringen av nya bostadsområden.

3. Verksamhetslokaler

Inom vård och omsorg består en stor andel av de förhyrda lokalerna av bostäder som hyrs ut i andra hand till brukare inom äldreomsorg eller funktionshinder. Vid planering av bostäder inom målgrupperna är det viktigt att hänsyn tas till begrepp som normalisering, självbestämmande och närhet bland annat. Oavsett ålder eller funktionsnedsättning ska boendet vara integrerat i samhället. Inspektionen för vård och omsorg, IVO, brukar endast medge en omfattning av sex lägenheter för tillstånd att bedriva verksamhet i gruppboendestäder inom LSS.

Inom äldreomsorg är det lämpligt att bygga ca 60 lägenheter i ett äldreboende för att uppnå en god resurseffektivitet. För äldreboendet är det också viktigt att erbjuda en god utemiljö, då möjligheterna att på egen hand vistas utomhus oftast annars är begränsade.

Utöver bostäder finns också verksamhetslokaler som är avsedda för aktiviteter för brukare, men också andra lokaler som krävs för att bedriva den omfattande verksamhet som åligger nämnden.

Nedan följer en beskrivning av de bostäder och en del av de lokaler som förekommer inom nämndens ansvarsområde.

- **Lokaler för administration**

Omfattar lokaler för övergripande administration men även lokaler för hemtjänst och hemsjukvård.

- **Bostäder inom Avdelningen för funktionshinder (BmSS)**

Gruppboendestad

Lägenhet i gruppboendestad erbjuds personer som har så stora behov av tillsyn och omvårdnad, att det är nödvändigt att personal finns till hands hela tiden. Gruppboendestaden består av maximalt 6 lägenheter som är samlade kring gemensamma utrymmen. En fast personalgrupp ska täcka de boendes hela stödbehov inklusive fritids- och kulturella intressen. Även personalytor ska finnas i gruppboendestaden.

Serviceboendestad

En serviceboendestad består av ett antal lägenheter som har tillgång till gemensam service och en fast personalgrupp. Lägenheterna är i regel anpassade efter den enskildes behov och ligger oftast i samma eller i kringliggande hus. Varje boende ska erbjudas stöd dygnet runt i den egna lägenheten i den omfattning som han eller hon behöver.

Annan särskilt anpassad bostad

Dessa bostäder innehas oftast av personer med personlig assistans i den egna bostaden.

- **Övriga lokaler inom Avdelningen för funktionshinder**

Lokaler för korttidsverksamhet

Här erbjuds platser för kortare vistelser med syftet att anhöriga ska få avlastning och utrymme för avkoppling, och att personen med funktionsnedsättning ska få rekreation och miljöombyte.

För barn och ungdomar mellan 13 och 20 år finns också lokaler för fritidsverksamhet. Denna verksamhet kommer från och med höstterminen 2021 att bedrivas inom

skollokalerna för särskola och särgymnasium genom samnyttjande av lokaler som hyrs av Barn- och ungdomsförvaltningen och Kultur- och utbildningsförvaltningen.

Lokaler för daglig verksamhet

I ett antal lokaler på olika platser i kommunen ges personer med funktionsnedsättningar möjligheter till en meningsfull och varierande daglig verksamhet.

- **Bostäder inom äldreboende**

Servicebostäder

Lägenheterna är utformade med standard som i en ordinär lägenhet med eget kök eller kökvrå. Genom åren har många av servicebostäderna omvandlats till trygghetsbostäder.

Gruppboende för personer med fysiska och/eller somatiska funktionsnedsättningar

Inom en gruppboendeenhet ges möjlighet till mat, gemenskap och aktiviteter nära lägenheten, som inte har samma köksstandard som en ordinär lägenhet.

Gruppboende för personer med demenssjukdom

Utöver möjlighet till mat, gemenskap och aktiviteter i anslutning till lägenheten finns behov av särskild anpassning för att boendet skall bli tryggt för personer med demensdiagnos. Det kan handla om tydlighet och harmoni i utformning och färgsättning. Lägenheten har inte samma köksstandard som en ordinär lägenhet.

Korttidsboende

Inom korttidsboendet ges vård och omsorg för en kortare period innan man kan återgå till sin bostad efter exempelvis en sjukhusvistelse. Korttidsboende kan också vara ett tillfälligt boende i avvaktan på en bostad i någon av de övriga boendeformerna. Inom korttidsboendeformen ryms även möjligheter till växelvårds- och avlastningsplatser.

- **Övriga lokaler inom äldreboende**

Lokaler för Träffpunkter, dagverksamhet och hemtjänst.

På de större äldreboendena finns Träffpunkter där aktiviteter erbjuds och ofta sker i samverkan med frivilligorganisationer. På Hagagården och Brunnsgården finns även lokaler för hemtjänst ännu kvar.

Kostlokaler

På de större äldreboendena finns tillagningskök och restauranglokaler.

- **Trygghetsboende**

I ett Trygghetsboende kan äldre bo med hemtjänst och närhet till social samvaro samt möjlighet att känna ökad trygghet. Det är mellanboendeform som avser att överbrygga klyftan mellan det ordinarie boendet och det särskilda boendet, där ett biståndsbeslut alltid krävs. Trygghetsboendet består av lägenheter som präglas av en hög grad av fysisk tillgänglighet för de boende.

I Alingsås har servicebostäder konverterats till trygghetsboende, där den sökande står i fastighetsägarens bostadskö. Senast gjordes detta i Bjärke där 11 lägenheter omvandlades. Ur ett lokalplaneringsperspektiv har det varit en väl avvägd strategi. På Brunnsgården, Brunnen och Tuvegården finns fortfarande ett stort antal servicebostäder som kan omvandlas till trygghetsboende.

Trygghetsbostäder i Alingsås 2021:

Namn	Antal lägenheter	Kommunal anvisningsrätt	Ägs av
Brunnsbo	8	8	AB Alingsåshem
Tuvebo	12	12	AB Alingsåshem
Hagabo	35	35	AB Alingsåshem
Bjärkebo	22	11	AB Alingsåshem
Afzelii	24	4	HSB
Summa	101	81	

Det finns en Alingsåsmodell med ett antal kriterier som ska vara uppfyllda för att definieras som trygghetsboende.

Alingsåsmodellen kan användas, men även utvecklas, för anpassning till de krav och regelverk som är aktuella för den här typen av bostäder.

Det finns kommuner som aktivt arbetar för att uppmuntra till byggandet av trygghetsbostäder, genom markanvisningstävlingar, ekonomiska incitament med mera. Strategierna förväntas minska utökningstakten av platser i särskilt boende och därmed minska kostnaderna för äldreomsorgen. Göteborg och Lidköping är exempel på kommuner som har haft uttalade strategier för att gynna byggandet av fler trygghetsbostäder

En studie (Pressmeddelande Socialdepartementet 26 nov 2009) visade att sannolikheten att flytta till ett boende med heldygnsomsorg är dubbelt så hög för äldre som bor i ordinärt boende, jämfört med äldre som bor i trygghetsboende. I Alingsås har det byggts ett stort antal tillgängliga lägenheter de senaste åren, och detta har i sig medfört en ökning av bra bostäder för kommuninvånarna. Om dessa nya, och mer tillgängliga, bostäder påverkar de framtida behoven av antalet bostäder för de åsrika invånarna i kommunen är för tidigt att säga.

Sedan 2019 kan kommunerna också införa biståndsbedömt trygghetsboende enligt socialtjänstlagen. I likhet med de trygghetsboenden som finns i Alingsås, är även ett biståndsbedömt trygghetsboende avsett för äldre människor som kan behöva visst stöd och hjälp i boendet och annan lättåtkomlig service och som därutöver har behov av att bryta oönskad isolering.

3.1 Framtida lokalbehov

Under den kommande 10-årsperioden behövs både äldreboendeplatser, gruppboendestäder inom LSS samt verksamhetslokaler för hemtjänst. Inom LSS uppgår behovet av nya gruppboendestäder till ungefär tre stycken under perioden.

Avveckling av platser vid Brunnsgårdens äldreboende kan troligen kompenseras med upphandling av äldreboendeplatser, men hemtjänstens lokaler behöver ersättas. För att avlasta trycket på äldreboendeplatser framöver behöver fler trygghetsbostäder eller liknande bostäder för seniorer tillkomma. Där nya stadsdelar växer fram kommer det också att vara behov av träffpunkter som erbjuder aktiviteter och social samvaro.

Utöver nya behov av bostäder och lokaler, kommer det också att krävas åtgärder på grund av skärpta lagstiftningar inom olika områden. Inte minst gällande brandskydd och krav på sprinkler som medför ökade kostnader för nämnden.

4. Förhyrda lokaler

Förvaltningens kostnader för förhyrda lokaler uppgick under 2020 till ca 83 mnkr.
Förhyrda objekt 2021 redovisas i bilaga 1.

5. Objektlista pågående projekt

Klart år	Verksamhet	Kommentar	Status	Omfattning	Prel. ny årshyra
2021	Tuve hemtjänst Nya lokaler pga större verksamhet.	Privat fastighetsägare. Tillfälliga lokaler avvecklas.	Inflyttning planeras i juni.	Ca 400 m ² samt utvändigt yta.	Ca 800 tkr
2021	Korttids/Fritids enl LSS Utökad behov av platser.	Lösning med samlokalisering med BoU och KoU inför hösten 2021. Nuvarande lokaler avvecklas.	Avtal under framtagande	Ca 275 m ²	Ca 220 tkr
2022	Kvarnbacken 8 BmSS lägenheter	Alingsåshem är byggherre.	Byggnation pågår.	8 lägenheter, 638 m ²	Ca 1 900 tkr

6. Prognos och kostnadsutveckling

De äldre blir allt fler i Alingsås kommun, och det medför oundvikligen en stor påverkan på bostads- och lokalplanering framöver. Även inom LSS-området har Alingsås kommun av tradition haft en hög andel brukare bosatta och verksamma här sedan landstingets tid. Många av insatserna inom funktionsstöd på den tiden koncentrerades till Alingsås, och trenden att vilja söka sig till kommunen från kranskommunerna har hållit i sig sedan dess.

6.1 Prognos för behov av särskilt boende för äldre

Behovet av särskilt boende har i Alingsås tidigare formulerats som att behoven uppstår efter 80 årsåldern. Förvaltningen har tidigare räknat med att behovet skulle öka kraftigt från 2023. Sanningen är mer differentierad än så och behovet är nu lägre än det som tidigare har kommunicerats. Det beror på flera orsaker men konkret har det skett en förskjutning i vilken ålder brukarna har när de får beslut om särskilt boende. Nu är det snarare från 85 år. Dessutom är det framför allt från 90 år som det verkliga behovet av särskilt boende uppstår. I Alingsås är 70 % av de som bor på särskilt boende över 85 år och 44 % över 90 år.

I nedanstående tabell visas fördelningen av nuvarande äldreboendeplatser utifrån åldersgrupper.

Procent och antal

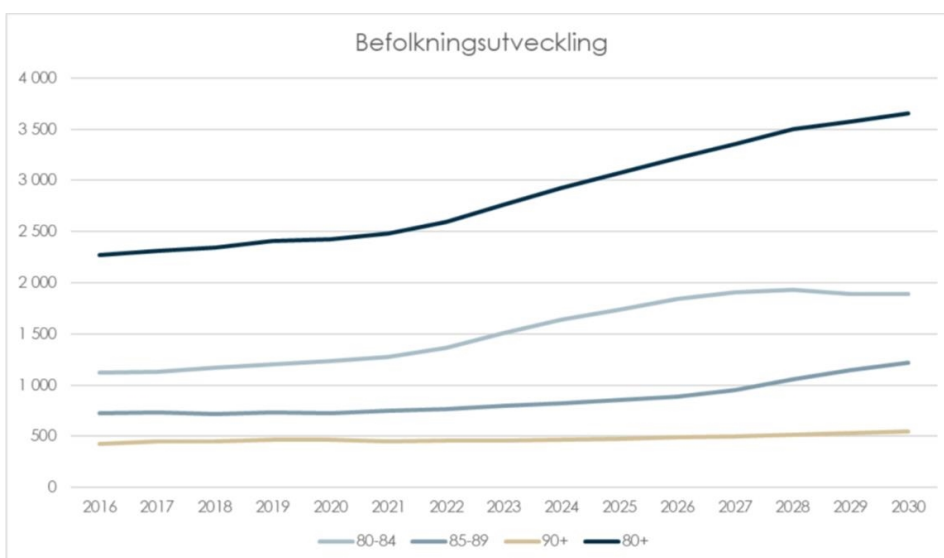
65-74	75-79	80-84	85-89	90+
0,9%	2,0%	3,8%	15,0%	41,7%
42	40	45	110	186

I diagrammet nedan redovisas den prognostiserade befolkningsutvecklingen från 2016 - 2030. Under perioden 2016 - 2021 har ökningen varit måttlig i åldern 80+ och den stora ökningen har skett i gruppen mellan 80 - 84. I en grupp där endast en låg andel av befolkningen har särskilt boende.

Under perioden 2022 - 2026 sker en kraftigare ökning av antalet personer över 80 år. Men även då sker ökningen främst i gruppen 80 - 84 år, även om antalet i gruppen 85 - 89 börjar öka.

Från 2027 - 2030 är ökningen av 80+ på en lägre nivå än tidigare. Då sker ökningen främst i gruppen 85 - 89 samtidigt som gruppen 90+ ökar. Trots en lägre ökningstakt av 80+ så kommer behovet av särskilt boende att öka mer denna period än under tidigare, från ca 10 platser per år till ca 20 platser per år perioden 2027 - 2030.

Behovet av särskilda boendeplatser beräknas öka betydligt mer under 2030-talet när 40-talisterna blir 90+.

Behovet av särskilt boende för äldre har skrivits ned de senaste åren och pandemin påverkar volymen

Som beskrivits ovan har prognosen för behov av särskilt boende succesivt skrivits ned. I lokalförsörjningsplanen 2016 prognostiserade förvaltningen att det skulle behövas 650 platser för att täcka behovet 2028. 2020 prognostiserade förvaltningen med att det skulle behövas 527 platser 2028. En sänkning av prognosen på 123 platser eller 19 % på fyra år.

Nationellt finns nu ett betydligt lägre behov av särskilt boende. I många kommuner har en brist av platser på särskilt boende ersatts av ett överskott.

I Alingsås fanns i augusti 2020 en kö på 40 personer till särskilt boende. I april 2021 fanns ca 70 lediga särskilt boende platser och en i praktiken uttraderad kö. En differens på ca 100 platser. En orsak är den pågående pandemin. Nationell statistik visar på att antalet inflyttade till särskilt boende har minskat under 2020 mot snittet under perioden 2014 - 2019. Detta bekräftas av förvaltningens statistik för antalet beviljade beslut på särskilt boende 2020 som är 26 % lägre än under 2019.

Orsaken till att antalet beslut om särskilt boende minskade 2020 är inte utrett men både socialstyrelsen och SKR förmodar att det beror på att brukare har varit rädda för smitta. Ett annat skäl till de tomma platserna är att Alingsås drabbades hårt av pandemins andra våg. Under 2020 hade Alingsås färre antal döda mot både 2018 och 2019 på särskilt boende. Sista kvartalet 2020 och första kvartalet 2021 är dock antalet döda betydligt högre än normalt på särskilt boende. Om det är något som påverkar volymerna på lång eller kort sikt återstår att se. Vård- och omsorgsförvaltningen bedömer att planeringsförutsättningarna nu är mycket osäkra på grund av detta.

Förändrad strategi för särskilda boenden för äldre

Den demografiska utvecklingen kommande åren gör att behovet av äldreomsorg kommer att öka. Därtill kommer vård- och omsorgsnämnden att behöva ersätta flera äldreboenden under de kommande fem åren. Nämnden behöver därför planera och ställa om verksamheten så att framtidens behov kan tillgodoses. Det krävs ett strategiskt arbete kring åtgärder som avser permanent och långsiktig lokalplanering för perioden 2021 - 2030. Det arbetet berör samtliga delar av äldreomsorgen. Kortfattat innebär det rätt insats till rätt brukare. Den höga upplevda kvaliteten bland brukare kan på så vis bibehållas trots att volymerna ökar mer än resurstilldelningen. Förvaltningen vill förtydliga att en satsning på fler trygghetsboenden istället för fler särskilda boenden kommande fem till tio åren är avgörande för att klara framtidens krav.

Ingen ny prognos 2021

Vård- och omsorgsnämnden står inför betydande volymökningar samtidigt som flera äldreboenden kommer att behöva ersättas under de kommande fem åren. För att klara av utmaningarna behöver arbetssätt och strategier förändras inom förvaltningen. Då pandemin troligen kraftigt har påverkat volymerna inom äldreomsorgen är det mycket svårt att förutse kommande behov av äldreboenden framöver. Förvaltningen planerar att ta fram en ny strategi under hösten och ber att få återkomma till nya prognoser kring behovet av särskilda boenden och trygghetsbostäder 2022 då nästa lokalförsörjningsplan skall lämnas in.

6.2 Behov av Bostäder med särskild service enligt LSS

Behovet av nya servicebostäder tillgodoses till viss del med de nya bostäder som uppförs vid Kvarnbacken, men det finns behov av framförallt fler gruppboendestäder. Under den kommande 10-årsperioden beräknas behovet av nya LSS-boenden att vara 5 st, eller ett boende vartannat år. Behoven framräknas utifrån de årskullar som uppnår en ålder av 20 år under perioden och som kan förväntas vilja flytta till en egen bostad samt historisk data gällande inflytt.

6.3 Kostnadsutveckling

2020 hade äldreomsorgen en total nettokostnad för äldreboendeplatser och verksamhetslokaler för personal om ca 30 mnkr. Lokalhyreskostnaden inklusive kringkostnader som el och försäkringar uppgick till 65 mnkr och hyresintäkter och intäkter för särskild momskompensation uppgick till ca 34 mnkr.

2020 hade funktionsstöd en total nettokostnad för LSS-verksamheten och verksamhetslokaler för personal om 4,6 mnkr. Lokalhyreskostnaden inklusive kringkostnader som el och försäkringar uppgick till knappt 20 mnkr och hyresintäkter och intäkter för särskild momskompensation uppgick till 15,3 mnkr.

Under de kommande åren kommer nettokostnaden för lokaler att öka. Utöver preliminärt beräknad generell hyresuppräkning med 1,5 % per år, kommer nettokostnaderna att öka genom de nu pågående projekten med ca 2 mnkr.

Lokaler och bostäder inom vård- och omsorgsförvaltningen 2021

2021-05-22

Lokaler för övergripande administration, hemtjänst och hemsjukvård

Adress/Fastighetsbeteckning	Typ	Yta	Verksamhet	Fastighetsägare	Årshyra kr / kvm	Årshyra	Plan för 2021-2025
Kungsgatan 9	Lokal	840 m ²	Förvaltningskontor	Fabs	1104kr/m ²	927 379 kr	Lämnas ev. 2023
Sidenvägen 7G/ Kolavägen 1	Lokal	763 m ²	Kontor Ec LSS Kontor Myndighet LSS	Sinoma Stenen 5 AB, c/o Balder	1143kr/m ²	872 689 kr	
Östra Vattugränd 4	Lokal	522 m ²	Kontorslokaler Myndighetsavdelning	Amasten	1412kr/m ²	737 340 kr	
Malmgatan 8	Lokal	456 m ²	Hälsö- och sjukvårdslokaler	TB Smedjebo Fastighets AB	1382kr/m ²	630 540 kr	
Gästgivarvägen 8, Sollebrunn	Lokal	517 m ²	Hemtjänstlokaler	AB Alingsåshem	1801kr/m ²	931 140 kr	
Lärkvägen 4	Lokal	380 m ²	Tillfälliga hemtjänstlokaler/ kontor	Bomullen Fastighets AB	790kr/m ²	300 000 kr	Flytt till permanenta lokaler 2021
Lärkvägen 4	Lokal	250 m ²	Tillfälliga hemtjänstlokaler/ omklädningsrum	Bomullen Fastighets AB	240kr/m ²	60 000 kr	Flytt till permanenta lokaler 2021
Lärkvägen 2	Lokal	481 m ²	Hemtjänstlokaler	Bomullen Fastighets AB	1693kr/m ²	814 333 kr	Permanent lokal from Q3 2021
Norra Ringgatan 14-16	Lokal	67 m ²	Träffpunktslokal Trygghetsboende Afzelii	HSB Afzeliparkens Fastighets AB	1317kr/m ²	88 284 kr	

Summa kontor och hemtjänst

5 361 705 kr

Bostäder och lokaler funktionsstöd

Bostad med särskild service, BmSS							
Adress/Fastighetsbeteckning	Antal lägenheter	Yta	Verksamhet	Fastighetsägare	Årshyra kr / kvm	Årshyra	Plan för 2021-2025
Jasmingatan 1	6st	366 m ²	Gruppbostad	Alingsåshem	1050kr/m ²	384 300 kr	
Kavlasvägen	6st	403 m ²	Gruppbostad	Alingsåshem	1455kr/m ²	586 365 kr	
Keramikgatan	5st	325 m ²	Gruppbostad	Alingsåshem	1455kr/m ²	472 875 kr	
Klämmavägen	6st	450 m ²	Gruppbostad	Alingsåshem	1632kr/m ²	734 400 kr	
Klämmavägen 2	6st	450 m ²	Gruppbostad	Alingsåshem	1095kr/m ²	492 750 kr	
Linnevi/Ravinvägen	3st+3st	509 m ²	Gruppbostad	Alingsåshem	1455kr/m ²	740 760 kr	
Lövekullevägen	6st	367 m ²	Gruppbostad	Alingsåshem	1034kr/m ²	379 560 kr	
Lövskogsgatan	5st+1st	354 m ²	Gruppbostad	HSB	986kr/m ²	349 224 kr	
Noltorps centrum	6st	330 m ²	Gruppbostad	Alingsåshem	1243kr/m ²	410 412 kr	
Opalgatan	6st	423 m ²	Gruppbostad	Alingsåshem	1455kr/m ²	615 600 kr	
Videgården/ Gräskärrsvägen	5st	430 m ²	Gruppbostad	Alingsåshem	1273kr/m ²	547 200 kr	
Kungsängen/ Kungsängsgatan 1+3	4st+4st	597 m ²	Gruppbostad	Ante Fastigheter	1339kr/m ²	799 308 kr	Övertagits från Soc -21
Hallbovägen	6st+4st Gem.lokal/Personallgh+ Satellitlgh		Servicebostad	Alingsåshem		516 348 kr	
Källan	8st+2st Gem.lokal/Personallgh+ Satellitlgh	535 m ²	Servicebostad	Alingsåshem		679 776 kr	
Plangatan	13st Gem.lokal/Personallgh+ Satellitlgh		Servicebostad	Nefast		580 452 kr	
Plangatan 43	Gemensamhetslokal	?		Alingsåshem		66 118 kr	
Rådmansvägen	10st+1st Gem.lokal/Personallgh+ Satellitlgh		Servicebostad	Alingsåshem		658 524 kr	
Stadsskogen / Ekhagegatan 8	8st+1st Gem.lokal/Personallgh+ Satellitlgh		Servicebostad	Alingsåshem		805 956 kr	
Wasagatan	9st Gem.lokal+personallgh	683 m ²	Servicebostad	SBB Skara Stenbocken AB/Newsec		596 824 kr	
Östlyckan	16st Gem.lokal/Personallgh+ Satellitlgh		Servicebostad	Alingsåshem		751 440 kr	
Kvarnbacken	8 st Gem.lokal + pers.rum	638 m ²	Servicebostad	Alingsåshem			Färdigställt Q2 2022
Lägenhet i ordinarie bestånd	1 lgh/2 platser		BmSS för barn LSS §9:8			0 kr	
Lägenhet i ordinarie bestånd	25 st lägenheter		Särskil anpassad bostad	Olika fastighetsägare		3 496 547 kr	
Sagagatan	12st lägenheter varav 1 personallgh+ 1 tom lgh		Särskil anpassad bostad	BRF Frigga			Sagagatan utreds för ombyggnation pga brandskyddsåtgärder
Summa BmSS						14 664 739 kr	
Sagagatan 1	Lokal	275 m ²	Delvis tom verksamhetslokal	BRF Frigga	1406kr/m ²	386 820 kr	Sagagatan utreds för ombyggnation pga brandskyddsåtgärder
						386 820 kr	
Korttidshem och KTS för barn och ungdom enl LSS							
Adress/Fastighetsbeteckning		Yta	Verksamhet	Fastighetsägare	Årshyra kr / kvm	Årshyra	Plan för 2021-2025
Korttidshem Nollyckan/ Noltorps cent	Lokal	227 m ²	Korttidsverksamhet	Hemsö Vårdfastigheter AB	1552kr/m ²	352 272 kr	Uppsagd 2021-03-22
Korttidshem Tuvebo Badhusvägen 18	Lokal	270 m ²	Korttidsverksamhet	Alingsåshem	1065kr/m ²	287 616 kr	Ersätter Nollyckan från Q1 2021
Korttidshem Myran/Arrendegatan 214	Lokal	266 m ²	Korttidsverksamhet	Alingsåshem	1065kr/m ²	283 344 kr	
Korttidshem Lövet/ Oriongatan 4	Lokal	103 m ²	Korttidsverksamhet	Alingsåshem	1305kr/m ²	134 484 kr	
KTS(Fritids) Ljuspunkten/ Säterigatan 122	Lokal	132 m ²	Korttidsverksamhet	Hemsö Vårdfastigheter AB	1691kr/m ²	223 200 kr	Uppsagd 2021-03-22

KTS(Fritids) Karamellen/ Nollhaga Allé 8	Lokal	175 m²	Korttidsverksamhet	BOU/Särskolan Nollhaga	780kr/m²	136 500 kr	Ersättning Q3 2021
KTS(Fritids) Alströmergymnasiet	Lokal	100 m²	Korttidsverksamhet	KoU/ Särskolegymnasiet		75 000 kr	Ersättning Q3 2021
Summa korttidshem och KTS						1 492 416 kr	
Lokaler för Daglig verksamhet							
Adress/Fastighetsbeteckning	Typ	Yta	Verksamhet	Fastighetsägare	Årshyra kr / kvm	Årshyra	Plan för 2021-2025
Lövbacken/ Lövskogsgatan 9	Lokal	128 m²	Daglig verksamhet	HSB	1269kr/m²	162 420 kr	Sägs upp. Lämnas Q3 2021
Noltorpsgruppen/Lövskogsgatan 15(tid.19)	Lokal	148 m²	Daglig verksamhet	HSB	1196kr/m²	177 048 kr	Sägs upp. Lämnas Q3 2021
Hunddagis/Utegruppen / Mejerigatan 3	Lokal	380 m²	Daglig verksamhet	Mej i Alingsås	709kr/m²	269 472 kr	Sägs upp. Lämnas Q1 2021
Sinneshuset/ Bolltorpsvägen 2	Lokal	810 m²	Daglig verksamhet	Aktiebolaget Bolltorp 2 (MIO)	1030kr/m²	834 924 kr	
Aktivitetshuset/ Norrlandsgatan 3	Lokal	637 m²	Daglig verksamhet	Daglig verksamhet	949kr/m²	369 338 kr	
Norrlandsgatan 3	Lokal angränsande till Aktivitetshuset	m²	Daglig verksamhet	Daglig verksamhet	kr/m²	14 000 kr	Övertas från Soc. i maj 2021
Kungegården/ Kungegårdsgatan 9	Lokal	554 m²	Daglig verksamhet	Alingsåshem	381kr/m²	211 078 kr	
Summa DV						2 038 280 kr	

Bostäder och lokaler Äldreomsorg

Äldreboende/ Blockförhyrning							
Namn/Adress/Fastighetsbeteckning	Antal lägenheter	Yta	Verksamhet	Fastighetsägare	Årshyra kr / kvm	Årshyra	Plan för 2021-2025
Brunnsgården	77+1	5638 m²	Bostäder för äldre 30 gruppboendeplatser och 30 servicelägenheter, verksamhetslokaler för hemtjänst, Träffpunkt och boendet. Kost- och restauranglokaler.	AB Alingsåshem		11 164 332 kr	Budgetberedningen beslutade 2020-10-07 att om och tillbyggnaden avbryts. Utredning av A-hem Behov av nya hemtjänstlokaler. Innebär avveckling av 30 SÄBO platser 2023
Brunnen	26+1	1861 m²	Bostäder för äldre i form av servicelägenheter	AB Alingsåshem		2 027 268 kr	Översyn och utredning genomförs under perioden pga att administrativa lokaler finns på Brunnsgården.
Tuvegården	51	4572 m²	Bostäder för äldre, verksamhetslokaler för Träffpunkt och boendet. Kost- och restauranglokaler.	AB Alingsåshem		7 088 124 kr	
Ångabogården (Österbo och Västerbo)	39	2357 m²	Bostäder för äldre	AB Alingsåshem		4 028 856 kr	
Kaptenen	-	181 m²	Avser personalyta och gemensamhetslokaler för boende.	BRF Kaptenen	784kr/m²	141 912 kr	
Kaptenen	24	792 m²	Bostäder för äldre och del i gemensamhetslokaler.	BRF Kaptenen		1 571 904 kr	
Hemsjögården	34	2231 m²	Bostäder för äldre	Lannfastigheter AB		4 710 516 kr	Brandskyddsåtgärder (sprinkler) kommer att utföras under perioden.
Hagagården	40	4572	Bostäder för äldre, verksamhetslokaler för hemtjänst, Träffpunkt och boendet. Kost- och restauranglokaler.	AB Alingsåshem		8 383 380 kr	Översyn och utredning för kök och hemtjänstlokaler genomförs under perioden.
Noltorpsgården	38	2357 m²	Bostäder för äldre	AB Alingsåshem		4 924 488 kr	
Bjärkegården	66	6972 m²	Bostäder för äldre, verksamhetslokaler för Träffpunkt och boendet. Kost- och restauranglokaler.	AB Alingsåshem	1582kr/m²	11 030 286 kr	28 lgh har tillkommit och 11 servicelgh har konverterats till trygghetsboende 2021.
Ginstgården	32	1325 m²	Bostäder för äldre.	AB Alingsåshem		4 695 576 kr	Verksamheten drivs av Bräcke omsorg
Kvarnbacken	30 korttids-platser	4400 m²	Korttidsvistelse och växelvärdplatser. Kontor för rehab och träningslokaler	AB Alingsåshem	1184kr/m²	5 210 868 kr	
Totalt äldreomsorg						64 977 510 kr	

Totala hyreskostnader	88 921 470 kr
------------------------------	----------------------

Kategori	Årshyra
Lokaler för övergripande administration, utlokaliserad hemtjänst och hemsjukvård	5 361 705 kr
Bostäder med personallokaler inom Avdelningarna för funktionsstöd	15 051 559 kr
Lokaler för korttidsverksamhet och daglig verksamhet inom LSS	3 530 696 kr
Bostäder med verksamhetslokaler och kostlokaler äldreomsorg	64 977 510 kr
Summa	88 921 470 kr

Återredovisning av avsteg
från biståndsriktlinjer 2020-
11-01 till 2021-04-30

5

2021.084 VON

Datum: 2021-05-25
Handläggare: Birgitta Strandin
Direktnr: 617076
Diariennr: 2021.084 VON

Vård- och omsorgsnämnden

Återredovisning av avsteg från biståndsriktlinjerna 2020-11-01 till 2021-04-30

Ärendebeskrivning

Vård- och omsorgsnämnden beslutade den 27 mars 2017, § 23, att anta nya riktlinjer för biståndsbedömning, med tillägg att avsteg från riktlinjerna ska återrapporteras till nämnden två gånger per år.

Enligt riktlinjerna antagna av vård- och omsorgsnämnden den 17 februari, § 10, är det endast beslut om social samvaro, promenad, ledsagning samt korttidsvistelse där det i riktlinjerna inte beskrivs att beslut kan fattas utöver norm.

Förvaltningens yttrande

Under perioden 2020-11-01 till och med 2021-04-30 har 89 personer fått insats utöver riktlinjerna:

Insats	Beslutsperiod	Antal personer	Vanlig orsak
Social samvaro utöver riktlinjer	2020-11-01 -2021-04-30	5	Minska oro
Promenad utöver riktlinjer	2020-11-01 -2021-04-30	19	Bibehålla rörelseförmåga
Ledsagning utöver riktlinjer	2020-11-01 -2021-04-30	5	Stöd vid besök hos sjukvården
Korttidsvistelse mer än 14 dagar	2020-11-01 -2021-04-30	60	Oftast är syftet att mobiliseras inför hemgång efter sjukhusvistelse, invänta anpassningar i bostaden eller bedöma behovet av omvårdnad. Det kan också vara så att vistelsen blir förlängd i väntan på plats på särskilt boende.

Ekonomisk bedömning

Förslaget medför inga ekonomiska konsekvenser.

Förslag till beslut

Vård- och omsorgsnämnden noterar vård- och omsorgsförvaltningens redovisning av avsteg från biståndsriktlinjerna under perioden 2020-11-01 till och med 2021-04-30.

Beslutet ska skickas till

AC myndighet, EC biståndsenheten

Anita Hedström
Förvaltningschef

Birgitta Strandin
Avdelningschef myndighet

Förhöjd
habiliteringsersättning 2021
6
2021.086 VON

Datum: 2021-05-19
Handläggare: Astor Ekdahl
Direktnr:
Diariernr: 2021.086 VON

Vård- och omsorgsnämnden

Förhöjd habiliteringsersättning 2021

Ärendebeskrivning

Vård och omsorgsnämnden beslutade den 30 november 2020 §68, om habiliteringsersättning för 2021. Habiliteringsersättningen uppgår till 0,123% av prisbasbeloppet och betalas ut till närvarande på daglig verksamhet enligt LSS.

Regeringen har gett Socialstyrelsen i uppdrag att under 2021 fördela medel till kommunerna i statsbidrag för habiliteringsersättning. Statsbidraget syftar till att införa, bibehålla eller höja en låg dagpenning till dem som deltar i daglig verksamhet enligt lag om stöd och service till vissa funktionshindrade. I år får statsbidraget även användas för utbetalning av dagpenning till de som inte kan delta i daglig verksamhet enligt LSS på grund av smittorisk.

Förvaltningens yttrande

Alingsås kommun har strax över 200 personer med beslut om daglig verksamhet enligt LSS och de erhåller habiliteringsersättning. Ersättningen betalas ut månadsvis och grundas på närvaro på daglig verksamhet. På grund av den rådande pandemin har beslut fattats om att habiliteringsersättning ska betalas ut även till de som är hemma på grund av smittorisk.

Habiliteringsersättningen är uppdelad på hel dag och del av dag, ersättningen uppgår 2021 till 60 kr för heldag och 41 kr för del av dag. Det råder större osäkerhet kring hur deltagandet kommer att se ut i år, jämfört med tidigare år, med anledning av den pågående pandemin.

Statsbidraget ger möjlighet att inom befintlig budget höja habiliteringsersättningen med 110 procent för både hel och del av dag från och med januari till och med december 2021. Förvaltningen ser också möjligheten att göra en kompletterande utbetalning under hösten om närvaron på grund av pandemin skulle förändras.

Ekonomisk bedömning

Den höjda habiliteringsersättningen motsvarar höjt bidrag och medför ingen ekonomisk effekt för vård- och omsorgsnämnden 2020.

Förslag till beslut

Vård och omsorgsnämnden höjer habiliteringsersättningen med 110 procent under perioden januari till och med december 2021.

Beslutet ska skickas till

Controller

Anita Hedström
Förvaltningschef

Astor Ekdahl
Controller

Måltidsprogram för särskilt boende

7

2021.112 VON

Datum: 2021-05-20
Handläggare: Helen Gillqvist
Direktnr:
Diariennr: 2021.112 VON

Vård- och omsorgsnämnden

Uppdatering av måltidsprogram för särskilt boende

Ärendebeskrivning

Vård- och äldreomsorgsnämnden antog den 18 juni 2013, § 50, ett måltidsprogram för äldre. Syftet med måltidsprogrammet var att ta fram ett förvaltningsövergripande, styrande dokument för hela kost- och måltidsverksamheten. Vård- och äldreomsorgsnämnden beslutade den 15 juni 2015, § 52, att dela upp måltidsprogrammet i ett program för särskilt boende och ett program för hemtjänst.

Förvaltningens yttrande

Under 2021 har en översyn av måltidsprogrammet för särskilt boende genomförts. Livsmedelsprogram för Alingsås kommun 2021–2024 har beaktats.

Programmet har ändrats för att bättre passa med Livsmedelsverkets måltidsmodell som har uppdaterats sedan programmet ursprungligen skrevs. Måltidsmodellen består av sex delar som tillsammans bildar en helhet för vad en bra måltid ska innehålla och beakta.

De sex delarna som är viktiga att säkerställa för att matgästen ska få en bra och hälsosam måltid som leder till matglädje är:

- god
- integrerad
- trivsamt
- näringsriktig
- miljösmart
- säker

Ekonomisk bedömning

Förslaget innebär inga ekonomiska konsekvenser.

Förslag till beslut

Måltidsprogram för särskilt boende antas.

Beslutet ska skickas till

AC äldreboende

Anita Hedström
Förvaltningschef

Helén Gillqvist
Avdelningschef äldreboende

Måltidsprogram för särskilt boende

Alingsås kommun

Typ av styrdokument: Program

Beslutande instans: Vård- och
omsorgsnämnden

Datum för beslut: ÅÅÅÅ-MM-DD

Diarienummer: 2021.112 VON

Gäller för: Avdelning äldreboende

Giltighetstid: 2025-12-31

Revideras senast: 2025-12-31

Dokumentansvarig: Kostekonom

Bakgrund

Alingsås kommun arbetar efter värdegrunden att den "äldre ska leva ett värdigt liv och känna välbefinnande". Där man ska värna om vårdtagarens privatliv, självbestämmande, delaktighet, individanpassning och kroppslig integritet. Vårdtagaren ska även så lång det vara möjligt kunna påverka när och hur beviljade insatser ska utföras. Man ska även arbeta utifrån att personen ska få fortsätta vara den man alltid varit. Personer som bor i särskilt boende har främst ett eget ansvar att själva tillgodose sina behov av mat och dryck. I de fall personen inte själv klarar av hela eller delar av näringstillförseln har verksamheten ett ansvar för att behoven tillgodoses och att undernäring eller annan vårdskada förebyggs.

Syfte

Syftet med måltidsprogrammet är att det ska finnas ett styrande och vägledande dokument som ska kvalitetssäkra all måltidsverksamhet och ge en enhetlig syn när det gäller måltiderna inom äldreboendena. Programmet ska vara politiskt beslutat och förankrat samt vara ett stöd för personalen inom vård och omsorg.

Personalkategori

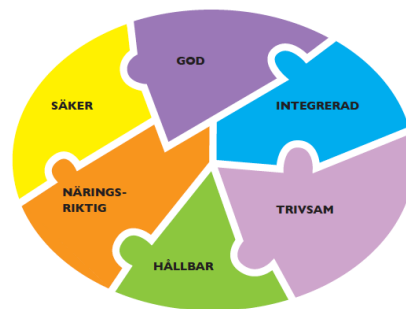
De som omfattas av måltidsprogrammet är enhetschefer, sjuksköterskor, arbetsterapeuter/fysioterapeuter, vårdpersonal på korttidsboende och särskiltboende, kostchef, kostekonom samt entreprenör av mat.

Utförande

Måltidsprogram för särskilt boende

Måltiden i Alingsås kommun ska vara komponerad utifrån Livsmedelsverkets rekommendationer för äldre och sjuka samt sträva efter att följa Socialstyrelsens vägledning i Näring för god vård och omsorg.

I "Bra mat för äldreomsorgen" från Livsmedelsverket finns det vägledande pusselbitar som nu är invävda i måltidsprogrammet.

Valfrihet/den enskildes påverkan

Brukaren ska kunna påverka när och var måltiden ska ätas. Det ska alltid finnas två rätter att välja mellan till lunch och kvällsmat, olika frukost- och mellanmålsalternativ samt anpassade tillbehör och måltidsdryck. Detta gäller även för brukare med specialkost och eller konsistensanpassad kost. Den enskilde ska få det stöd som behövs i valet av mat.

Det ska ges möjlighet för brukaren att framföra sina önskemål och åsikter kring maten i en förtroendefull dialog med berörda parter.

Rutin kring maten på äldreboende och korttidsboende finns.

Integrerad, trivsamt och god måltidsmiljö

Måltiden ska vara integrerande för att bryta sociala sammanhang och ensamhet. Brukaren ska kunna påverka måltidsmiljön, både den sociala och fysiska. Det ska ges möjlighet att äta i sällskap med andra eller enskilt.

Brukaren ska ges möjlighet att själva ta maten. Ges tillräckligt med tid för att kunna äta i lugn och ro och i en miljö som den enskilde upplever som trevlig. Maten/måltiden ska också tillgodose vanor, traditioner och önskemål. Brukaren ska under måltiden få stöd/hjälp och möjlighet till god sittställning, anpassade efter dennes individuella behov för att kunna inta maten.

På avdelningar med demenssjuka personer är det av särskild vikt att anpassa måltidsmiljön efter individens särskilda behov. I de fall brukaren behöver extra stöd vid måltiden kan omsorgsmåltider finnas så att personalen kan stötta och hjälpa till i själva måltiden.

Kvalitet

Brukaren ska kunna känna sig mätt och belåten efter varje måltid. Måltiderna utgår från brukarens vanor och önskemål.

Personalen ska vara väl insatt i den enskildes medicinska problem och övriga önskemål så att den enskilde får rätt mat. Information som har betydelse för måltiden och matsituationen ska vara dokumenterad i genomförandeplanen.

Maten ska serveras på ett tilltalande sätt på tallriken. Maten ska vara av god kulinarisk kvalitet vad gäller presentation, doft, smakbalans och variation i konsistens. Högtider och traditioner som är viktiga för de äldre ska uppmärksammas samt årstidsväxlingar.

Ett system för kvalitetssäkring finns för mat och måltider och ingår i den interna kontrollplanen. Matens kvalitet ska regelbundet följas upp och redovisas till nämnden.

Näringsriktighet

Måltiderna är många, små energi- och proteintäta som behöver vara spridda över dygnet för att brukarens energi- och näringsbehov ska täckas. Det ska serveras tre huvudmål och minst tre mellanmål per dygn. Förvaltningen har tagit fram rutiner och arbetssätt som ger förutsättningar för att enskildas nattfasta inte överstiger 11 timmar.

Matens sammansättning och portionsstorlek ska anpassas efter brukarens hälsotillstånd, vanor, traditioner och önskemål.

Personalen ska arbeta aktivt för att brukaren ska få sitt energi- och näring- och vätskebehov tillgodosett samt uppmärksamma särskilda behov som exempelvis högre energi-/näringsintag eller konsistensanpassad mat och i dessa fall vidta åtgärder. Vid behov av specialkost ska detta erbjudas.

Matens smak och innehåll av energi ska prioriteras. Vid val av berikningsmedel ska därför sort och mängd väljas utifrån minsta påverkan av matens smak och konsistens.

Maten ska lagas med bra råvaror där minst 75% av huvudkomponenterna till lunch och kvällsmat samt 80% av efterrätten ska lagas från grunden.

Ansvarsfördelning

Förvaltningen har tagit fram rutiner för ansvarsfördelningen kring mat, måltid och nutrition på korttidsboende och särskiltboende.

Det ska finnas tillgång till specialistkompetens inom exempelvis nutrition och måltidshjälpmedel som personalen kan vända sig till vid behov av stöd.

Personalens kompetens

Personalen ska ha så goda kunskaper om kostens betydelse för äldres hälsa och välbefinnande att de kan erbjuda den enskilde måltider av god kvalitet. All personal som berörs av mat och måltider ska ha goda kunskaper om livsmedelshygien och känna till och följa gällande lagstiftning, avtal, bestämmelser och riktlinjer.

Ledning och personal ska kontinuerligt utbildas med hänsyn till ansvar, befogenheter, arbetsuppgifter och lagstadgade krav.

Hållbart

Förvaltningen ska utifrån Livsmedelsprogrammet sträva efter att följa de rekommendationerna, kring val av livsmedel för att minska klimatpåverkan.

Säkerhet/ Livsmedel

Personalen ska ha kunskap om livsmedelsäkerhet och rutiner för att hantera risker. Alla livsmedel ska hanteras på ett säkert sätt så att ingen blir sjuk på grund av felaktig hantering av maten.

Måltidspolitiska program /dokument som styr måltidsverksamheten (länkar) 2020–2023

Livsmedelsprogrammet

Livsmedelsprogram

Nordiska näringsrekommendationerna 2012 Nordiska ministerrådet

Nordiska näringsrekommendationer 2012

Nationella riktlinjer för måltider i äldreomsorgen, Statens livsmedelsverk 2019

Nationella riktlinjer för måltider i äldreomsorg